

Arbeids- og sosialkomiteen
Stortinget
Postboks 1700 sentrum
0026 Oslo

Dato
16.10.2020

Innspill til arbeids- og sosialkomiteen

I forbindelse med statsbudsjettet 2021 ønsker Mental Helse å fremme innspill til arbeids- og sosialkomiteen på stortinget.

Kap 601, post 70 - Tilskudd

Arbeidslivstelefonen har siden 2002 vært et lett tilgjengelig kvalitetstilbud for alle som har behov for hjelp til arbeidsrelaterte problemstillinger. I 2019 besvarte denne tjenesten totalt 2842 henvendelser. Grunnet omstendighetene siden mars i år har behovet og belastningen for denne tjenesten økt betraktelig. Arbeidssituasjonen har, for flere hundretusener, blitt snudd på hodet og mange har en veldig utrygg arbeidshverdag og en vanskelig fremtid i møte. Arbeidslivstelefonen gir støtte og råd til begge parter i arbeidslivet og er et rimelig arbeidslivstiltak for bedrifter og arbeidstakere.

I kap 601, post 70 foreslås det en økning fra 25,7 til 52,5 mill, men denne økningen skyldes i hovedsak nye utgiftsposter (ELA, ESF+ og EaSI) som til sammen vil ha en estimert kostnad på 30 mill årlig. I post 70 foreslås en endring på kun 26,8 mill som gir en reell nedgang i denne posten på 3,2 mill. Det foreslås ikke kutt eller reduksjon i andre områder så vi er bekymret for at det vil gå utover tilskudd til institusjoner og organisasjoner på departementets politikkområde. Arbeidslivstelefonen ble tildelt 1,67 mill noe som utgjør halvparten av «underskuddet» i denne posten.

Tatt i betraktning at arbeidslivstelefonen har hatt vesentlig større pågang, som følge av ekstrem usikkerhet i arbeidsmarkedet vil dette medføre ekstra kostnader for Mental Helse som driver tilbudet. Dersom dette ikke kompenseres vil tilbudet i verste fall måtte stenge og det vil ikke lenger være et tilbud, noe som vil gå hardt utover de som opplever en utrygg arbeidshverdag og trenger veiledning og råd. Til sammenligning har hjelpetelefonene blitt tilkjent 10 mill ekstra støtte som følge av ekstra pågang i forbindelse med koronautbruddet noe som ikke blir tatt hensyn til i dette tilfellet. Tilsynelatende kan det se ut som om arbeidslivstelefonen vil få redusert støtte i en tid hvor denne tjenesten er på sitt mest nødvendige.

Mental Helse foreslår at det innvilges øremerket ekstra støtte til arbeidslivstelefonen og/eller at denne posten økes i stor nok grad til at det er god dekning for det budsjetterte «underskuddet» slik at tilskuddsordninger ikke blir redusert det kommende året, men at de ekstra utgiftene disse tjenestene har kompenseres med ekstra støtte. Dersom det er behov for en slik tjeneste så er det nå som landet står i en arbeidsledighetskrise.

Kap 634 - Arbeidsmarkedstiltak

Som resten av samfunnet har Mental Helse vært svært bekymret for arbeidstakere som blir permittert eller som mister jobben som følge av koronakrisen. Til tross for at det nå er flere som får mulighet til å vende tilbake til arbeid og at ledigheten går ned ser vi at dette er konsekvenser vi må leve lenge med og tilsynelatende kan det gå utover de svakeste, dem som i utgangspunktet var utenfor arbeidslivet, eller dem som trenger ekstra støtte for å lykkes i arbeid.

I proposisjonen kommer det frem at det er særlig de utsatte gruppene som rammes hardest og at sysselsetting blant denne gruppen er lavere enn befolkningen ellers. At bevilgningen til individuell jobbstøtte økes med 50 mill samtidig som økes bevilgning med 39 mill noe som tilsvarer 300 nye VTA plasser er veldig positivt og dekker kanskje noe av den opprinnelige differansen, men denne sårbare gruppen trenger mer støtte enn hva budsjettet berammer og behovet for økt støtte vil ikke bli mindre med tiden. Flere av disse plassene har behov for omstilling ettersom salg av varer og tjenester har gått ned i en lenger periode og omstilling koster.

Mental Helse foreslår en betraktelig større bevilgning på individuell jobbstøtte på minimum 100 mill og en økt støtte på 78 mill til flere VTA plasser så sårbare personer ikke rammes ytterligere av koronakrisen, men får mulighet til å delta i arbeidsmarkedet på en likeverdig måte.

Kap 2655 - Uførhet

Antall uføretrygdede har økt jevnt de siste årene og stadig oftere har psykiske lidelser blitt mer utbredt som medisinske diagnoser i tilknytning til både sykefravær og uføretrygd, ifølge proposisjonen. Totalt forventer regjeringen at det vil bli omtrent 3600 flere mottagere av uføretrygd det neste året og stadig flere yngre aldersgrupper befinner seg i denne kategorien. Vi ser at dette henger sammen med psykiske helseutfordringer i samfunnet for øvrig.

Mental Helse er bekymret for den økende utviklingen av psykiske helseproblemer i befolkningen. At stadig flere blir uføre som følge av psykiske helseproblemer er urovekkende og gir grunn til bekymring. En av de viktigste virkemidlene for å forhindre at denne utviklingen får fortsette er å arbeide forebyggende.

Mental Helse forventer at arbeids- og sosialkomiteen ser viktigheten av å satse på forebygging av psykiske helseplager overalt i budsjettet og at det jobbes aktivt mot at økningen av uføre får fortsette. Psykiske helseplager koster samfunnet mer enn all kreftsykdom til sammen og kan reduseres betraktelig dersom man jobber forebyggende i skole, arbeidsplass og igjennom sosiale tjenester.

Med vennlig hilsen

Jill Arild
Landsleder

Linda Berg-Heggelund
Generalsekretær